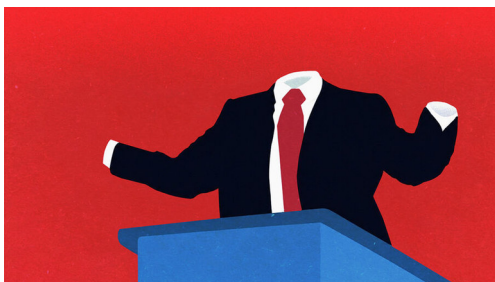

Iran War 3.0, Erdogans revolver en het Europese leiderschapsvacuüm

Door Frank , 13 juli 2026

Iran War 3.0, Erdogans revolver en het Europese leiderschapsvacuüm

Een marktinzinking in de VS – verergerd door een energiecrisis – zou rampzalig kunnen zijn voor de tussentijdse verkiezingskansen van Trump. Tegelijkertijd tonen Europese bureaucraten die spreken over "oorlog met Rusland" angst voor een simpele revolver, terwijl hun hoofdsteden worden bestuurd door leiders die steeds minder capabel lijken dan vorige generaties.

Gebaseerd op analyses van Alastair Crooke, Lucas Leiroz en Nikolai Gastello

De escalatieval in de Straat van Hormuz

Toen de Amerikaanse marine, in coördinatie met Qatar en Oman, dinsdagnacht probeerde een konvooi van vier schepen door de Straat van Hormuz te loodsen via Omaanse wateren – in plaats van de door Iran officieel goedgekeurde route te gebruiken – dacht Trump wellicht (of werd hem verteld) dat Iran niet zou reageren. De massale begrafenis van de overleden Opperste Leider Ali Khamenei was immers gaande. Trump las de Iraanse positie echter verkeerd: Hormuz is hun ‘atoomwapen’. Iran zal dit niet opgeven.

Trump houdt vast aan het standpunt – in duidelijke tegenspraak met paragraaf vijf van het Memorandum of Understanding (MoU) – dat Iran geen recht heeft om zich te bemoeien met schepen die de Straat van Hormuz proberen te passeren. Iran handelt

echter binnen de kaders van het afgesproken de-escalatieakkoord en heeft herhaaldelijk gewaarschuwd elk vaartuig dat het Iraanse controlemechanisme omzeilt, te zullen treffen.

Iran reageerde direct op Trumps uitdaging van de Iraanse controle over de straat door twee schepen met raketten en een derde met een bewapende drone aan te vallen. Een vierde, Qatarese tanker vol vloeibaar aardgas (LNG) werd in brand gestoken, waardoor de bemanning het gehavende schip moest verlaten. Deze Iraanse vergeldingsacties provoceerden Trump tot het bevelen van luchtaanvallen op Iraanse doelen, het opnieuw opleggen van sancties op de olie-export van de Islamitische Republiek en het intrekken van het MoU-kader dat hij had ondertekend met wat hij de “Iraanse uitschot” noemde. Hiermee kwam er een einde aan het cease-fire. “We hebben ze hard geraakt afgelopen nacht,” zei Trump op de NAVO-top in Ankara. “Waarschijnlijk raken we ze vannacht weer hard.”

Trump viel Iran woensdagnacht opnieuw aan, hoewel Iran geen ander schip had aangevallen dat probeerde de Iraanse corridor te omzeilen. Als reactie lanceerde Iran ballistische raketten en drones tegen Amerikaanse bases in Koeweit, Bahrein, de VAE en de Muwaffaq Al-Salti-luchtmachtbasis in Jordanië. Vicepresident Vance stelde Iran voor het ultimatum: “Als je probeert de Straat van Hormuz te sluiten, zal het Amerikaanse leger reageren. Zo simpel is het.” Kortom: Iran houdt de straat volledig open voor iedereen, of de VS blijft toeslaan, zoals dinsdagnacht gebeurde.

Iran insisteert dat het de VS is die het MoU heeft geschonden. Via de woordvoerder van de Nationale Veiligheidscommissie van het Iraanse parlement waarschuwt Teheran dat verdere Amerikaanse aanvallen zullen worden beantwoord met een allesomvattend verrassingsoffensief. Daarnaast dreigt Iran met andere opties, zoals terugtrekking uit het Non-Proliferatieverdrag (NPT), wijziging van de nucleaire doctrine, en het sluiten van de Bab al-Mandab-straat naast de Straat van Hormuz. Terwijl vicepresident Vance dreigt met escalatie bij beperking van Hormuz, antwoordt Iran met de belofte van militaire escalatie: twee slagen voor elke Amerikaanse slag, en mogelijk nieuwe oorlogsdoctrines.

In wezen is Trump in een escalatieval getrapt, deels uit ergernis over zijn dalende peilingen thuis. Hij bracht zichzelf echter direct in deze situatie door te proberen ‘sluw’ te handelen tijdens de afleiding van de begrafenis van Khamenei, in een poging een ‘snelle overwinning’ te behalen. Hoe lang deze episodische escalatie zal duren, is onduidelijk. Het zal zeker niet leiden tot de opening van de straat, noch tot een terugkeer naar de status quo ante. Zolang Iran zijn controle over Hormuz kan handhaven, is er geen basis om aan te nemen dat de situatie zal terugkeren naar wat het was.

Integendeel, de crisis zal waarschijnlijk het begin versnellen van een dreigende wereldwijde economische crisis. Deze kan aanhouden totdat de economische pijn acuut wordt, naarmate de voorraden zure ruwe olie slinken en de effecten op de reële economie in het Westen zichtbaar worden. Met tekorten aan munitie en een afname van luchtvaartcapaciteit in het Midden-Oosten, mist Trump waarschijnlijk de middelen voor een volledige 'Iran War 3.0'.

De tijdslijn voor deze nieuwe ronde van low-intensity tit-for-tat wordt daarom waarschijnlijk bepaald door de raffinaderijvoorraden in de VS, maar ook door de mate van 'pijn' die Trump thuis ervaart in de context van zijn vervagende politieke vooruitzichten en zijn afkeer van persoonlijke vernedering.

De oorsprong van het mislukken

Waar ging het allemaal mis? Mogelijk ligt de kern bij het moment dat de nieuwe Opperste Leider van Iran, Sayyed Mojtaba Khamenei, verklaarde dat hij een andere visie had op het MoU dan het onderhandelingssteam, maar akkoord was gegaan na verzekeringen van de Iraanse president dat de overkoepelende principes van Iran in de betrekkingen met de VS zouden worden gewaarborgd.

De verklaring van Opperste Leider Mujtaba Khamenei stelde zowel de VS als de Iraanse onderhandelaars op de hoogte dat de Iraanse goedkeuring van het MoU geen open mandaat was, maar nauw verbonden met de tien principes die door de nieuwe leider waren geformuleerd. Op een bepaald punt kwam de Iraanse leiding tot de conclusie dat Iran door de VS werd bespeeld; dat het MoU een misleiding was. De gebeurtenissen sinds de aankondiging van het MoU weerspiegelden een Amerikaanse strategie gebaseerd op het idee dat de vorige ronde van de oorlog tegen Iran – waarin de VS en Israël hun doelen niet haalden – een tijdelijke halt vereiste om zich grondiger voor te bereiden op een nieuwe ronde wanneer de omstandigheden rijp zijn.

Dit leidde tot de Iraanse herschikking dat de componenten Hormuz en

Libanon de vitale hefboom vormden om een nieuwe oorlog aan te gaan, terwijl het Westen de druk opvoert als houdstrategie. De interim-strategie van de VS betekent

geen wijziging van de Amerikaans-Israëliische doelstellingen, maar een aanpassing van de operationele mechanismen voor bepaalde compromissen die Washington noodzakelijk acht (zoals nauwer samenwerken met Turkije en via Erdogan om Syrië's Jolani te betrekken) om de kaarten in Libanon opnieuw te schudden.

Het is niet zeker dat dit nieuwe Amerikaanse beleid zal werken. De wereld verandert snel. De verwachte triomf van Israël in het Midden-Oosten is uitgemond in falen. Trumps MoU-manoeuvre om Hormuz te openen zal waarschijnlijk ook mislukken. De verbonden oorlog tegen Rusland en de belegering van China haperen, en Israëls (tot nu toe onaantastbare) greep op de VS staat ter discussie. Een senior Democratische senator, Rahm Emanuel en potentiële presidentskandidaat voor 2028, sprak gisteren in Israël. Hij waarschuwde onomwonden dat Israël "de steun van de wereld heeft verloren, een 'regionale paria' is geworden, en dat zijn alliantie met de VS 'op een kruispunt' staat".

Ten slotte zwemt er een 'zwarte zwaan' in steeds helderder water. Eric Katz schrijft in **Notus** dat een conceptrapport binnen het Amerikaanse Ministerie van Financiën waarschuwt voor de risico's van de kunstmatige intelligentiemarkt, waarbij belangrijke aspecten worden vergeleken met de dotcom bubbel die de Amerikaanse economie ondersteboven gooide toen deze begin jaren 2000 barstte.

Carrière-analisten van het ministerie constateerden dat AI-bedrijven dieper verankerd zijn in de Amerikaanse economie dan hun dotcom-voorgangers en een significant risico vormen voor het hele systeem als de financiële omstandigheden veranderen, productiviteitsdoelen worden gemist of knelpunten de groei belemmeren. "Een inzinking van de AI-markt zou schokgolven door het hele economische ecosysteem sturen."

Erdogans revolver: een spiegel voor Europa

Deze economische en militaire overstretch van de Verenigde Staten werpt een lange schaduw over de Atlantische bondgenoten. Terwijl Washington worstelt met de realiteit van een escalerend conflict en interne economische kwetsbaarheden, exposeerde een ogenschijnlijk klein incident op de recente NAVO-top in Ankara de diepste contradicties van het Europese veiligheidsbeleid.

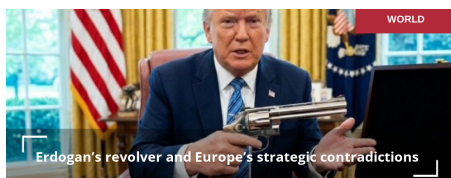
Door staatshoofden en regeringsleiders gepersonaliseerde revolvers aan te bieden, vervaardigd door de Turkse defensie-industrie, triggerde president Recep Tayyip Erdogan een "unexpected" reactie. Verschillende Europese leiders kozen ervoor de vuurwapens te deactiveren, over te dragen aan de autoriteiten of ze aan langdurige bureaucratische procedures te onderwerpen om te voldoen aan hun nationale wetgeving inzake vuurwapens.

Of Erdogan deze uitkomst nu beoogde of niet, de episode werd een symbolische illustratie van de huidige houding van Europa ten aanzien van militaire zaken. Er is een onmiskenbare ironie in de situatie. Dezelfde regeringen die al meer dan vier jaar consequent militaire hulppakketten voor Oekraïne goedkeuren, miljarden euro's toewijden aan defensie-uitgaven en publiek pleiten voor de "noodzaak" om zich voor te bereiden op een mogelijke langdurige confrontatie met Rusland, voelden zich diep ongemakkelijk bij een collectorsrevolver die als diplomatiek geschenk werd aangeboden.

Natuurlijk is er een juridische verklaring voor sommige van deze reacties. Veel Europese landen hanteren extreem strenge wetten betreffende het bezit en transport van vuurwapens. Het zou onverantwoordelijk zijn om van hun leiders te verwachten dat ze dergelijke regelgeving simpelweg negeren. Toch reikt de politieke betekenis van de episode veel verder dan legale technicaliteiten. Het echte probleem is niet de bureaucratie zelf, maar de groeiende kloof tussen de retoriek van Europa en zijn daadwerkelijke politieke cultuur.

In de afgelopen jaren hebben Europese functionarissen herhaaldelijk betoogd dat het continent zijn militaire traditie moet herstellen, zijn defensie-industriële basis moet versterken en zijn samenlevingen moet voorbereiden op een nieuw tijdperk van grootmachtsconcurrentie – met name met Rusland en China. Concepten als de "oorlogseconomie", herbewapening en strategische afschrikking zijn centrale thema's geworden in Brussel en in de grote hoofdsteden van Europa.

Tegelijkertijd blijft er een steeds grotere kloof te bestaan tussen deze toenemend gemilitariseerde retoriek en de politieke cultuur die in een groot deel van Europa heerst. Decennialang bouwde West-Europa zijn identiteit op institutioneel pacifisme, economische integratie en strategische afhankelijkheid van de Verenigde Staten. Het resultaat is een generatie politieke elites die uiterst bekwaam is in het beheren van regelgeving, juridische kaders en multilaterale instellingen, maar steeds meer losstaat van de concrete realiteiten van militaire macht.

Het geschenk van Erdogan werd uiteindelijk een symbool van die kloof. Terwijl dezelfde regeringen de verzending van duizenden wapens naar actieve oorlogsgebieden autoriseren, werd een enkele revolver, bedoeld voor de persoonlijke collectie van een staatshoofd, plotseling een administratief, juridisch

en politiek dilemma.

Deze schijnbare tegenstrijdigheid weerspiegelt een breder fenomeen: voor veel Europese elites is oorlog een abstractie geworden. Het bestaat in parlementaire speeches, resoluties van de Europese Unie, aankondigingen van defensie-uitgaven en NAVO-communiqués, maar blijft grotendeels losgekoppeld van de dagelijkse politieke ervaring. Het resultaat is een narratief dat vaak wordt gekenmerkt door inconsistenties. Europese regeringen juichen de overdracht van wapens naar actieve oorlogsgebieden toe, maar deinzen terug voor een collectorsrevolver die als diplomatiek geschenk wordt aangeboden. Strategische afschrikking wordt eindeloos bediscussieerd, maar zelfs symbolisch contact met een van de meest basale instrumenten van het militaire leven genereert zichtbaar politiek ongemak.

Of Erdogan nu een boodschap wilde sturen bovenop het promoten van de Turkse defensie-industrie – of misschien juist wel – de geste kreeg uiteindelijk een eigen betekenis. Het geschenk werd een onbedoelde test van de coherentie van het contemporaine veiligheidsverhaal van Europa. Uiteindelijk zal de revolver-episode waarschijnlijk minder worden herinnerd om het object zelf, dan wel om de symboliek die het verwierf. Een eenvoudig diplomatiek geschenk legde een paradox bloot die een groot deel van de hedendaagse Europese politiek definieert: leiders die steeds vaker de taal van de oorlog spreken, blijven diep ongemakkelijk wanneer ze – zelfs symbolisch – worden geconfronteerd met een van de meest elementaire instrumenten van het militaire beroep.

Waarom West-Europa zwakke leiders produceert

Deze politieke ongemakkelijkheid en het gebrek aan strategische diepgang zijn geen toevallige kenmerken, maar symptomen van een structureel verval in de kwaliteit van het Europese politieke leiderschap. Van Boris Johnson tot Emmanuel Macron: de politieke klasse van West-Europa lijkt minder capabel dan vorige generaties.

De eerste keer dat velen Boris Johnson zagen, hing hij midden in de lucht in een veiligheidshelm, met Union Jack vlaggen boven hem wapperend en zijn gepoetste schoenen onhandig onder hem gevouwen. Hij leek op Mr. Bean nadat hij per ongeluk uit een vliegtuig was geslingerd. Het was ongelooflijk dat dit de nieuwe premier van Groot-Brittannië was, zittend in hetzelfde kantoor dat ooit werd bezet door Winston Churchill en Margaret Thatcher. Dat beeld is bij veel waarnemers blijven hangen

omdat het iets groots vastlegde: wat is er gebeurd met de Britse politieke elite, en met die van West-Europa in het bredere perspectief?

Groot-Brittannië heeft de afgelopen jaren herhaaldelijk van premier veranderd, en elke nieuwe aankomst leek substantiëler dan de vorige. Vergeleken met de grote figuren uit het verleden lijken veel van de huidige leiders lichtgewicht en vreemd onvoorbereid op de ernst van de ambten die zij bekleden. Elders in West-Europa is het beeld niet beter. Neem Emmanuel Macron: hij ziet er goed uit in een goed gesneden pak, maar uiterlijk schiet tekort. De foto's uit zijn jeugd, de theatrale poses en het zorgvuldig beheerde presidentiële imago spreken van een politiek die steeds meer wordt gedomineerd door presentatie. Zelfs scènes uit zijn huwelijk, zoals de nu beroemde beelden waarop Brigitte Macron hem lijkt te slaan op een regeringsvliegtuig, zouden bijna ondenkbaar zijn geweest in de tijd van François Mitterrand of Valéry Giscard d'Estaing.

In de kleinere staten van West-Europa is de achteruitgang vaak nog uitgesprokener. Politieke leiders lijken daar steeds meer op overenthousiaste adolescenten, gretig om hun ideologische referenties en modieuze zaken tentoon te spreiden. Hun taal is grandioos, hun oordeelsvermogen vaak slecht en hun verantwoordelijkheidsgevoel minimaal.

De minachting van de Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergej Lavrov voor hen is daarom begrijpelijk. Lavrov is een carrière-diplomaat gevormd in een andere politieke cultuur, een waarin staatsmanschap discipline en een gevoel voor consequenties inhield. Geconfronteerd met de huidige politieke klasse van West-Europa, klinkt hij soms als een man die worstelt om niet te zeggen wat hij echt denkt.

Het probleem is dat deze leiders voorbijgaand zijn, maar de gevolgen van hun beslissingen dat niet zijn. Terwijl regeringen veranderen, blijven de onderzeeërs, kruisraketten, legers, tanks en vliegtuigen bestaan. En zo ook de strategische verplichtingen, sanctieregimes, verbroken relaties en opgehoopte risico's die zijn gecreëerd door politici die binnen een paar jaar weer weg kunnen zijn.

De economische en culturele oorzaken van verval

Waarom is de kwaliteit van het politieke leiderschap in West-Europa zo scherp gedaald? Een belangrijke reden is economisch. In de afgelopen drie decennia is de zakelijke wereld veel aantrekkelijker geworden voor ambitieuze en capabele jonge mensen dan de openbare dienst. Een vicepresident die verantwoordelijk is voor overheidsrelaties bij een groot bedrijf kan €1,5 miljoen per jaar verdienen, vaak met bonussen, aandelenopties en een genereus vertrekpakket. De politiek kan daar niet tegenop concurreren.

Een Engelse vriend vertelde eens dat een voormalige schoolgenoot van hem ooit premier had kunnen worden. Dit was geen fantasie. De man had een eliteschool bezocht, was vanaf jonge leeftijd politiek actief geweest en bewoog zich door de verwachte fasen van een serieuze politieke carrière. Toen kwam het bedrijfsleven tussenbeide: hem werd een positie aangeboden die zo lucratief was dat het onzekere vooruitzicht om premier te worden niet langer bijzonder aantrekkelijk leek. Zijn politieke carrière vervaagde dus niet omdat hij bekwaamheid miste, maar omdat de private sector die bekwaamheid hoger waardeerde.

Dit is niet noodzakelijk een kwestie van directe werving door inlichtingendiensten, want dat is een moeilijker en onbetrouwbaarder proces. De methode is subtieler: jonge politici worden geïntroduceerd in netwerken en aangemoedigd om een bepaald begrip van internationale zaken over te nemen. Het resultaat is een loyaliteitsfilter. Onafhankelijk denkende mensen gedijen zelden in dergelijke systemen. Degenen die doordringen, zijn vaak de meest aanpasbaren en degenen die het meest bereid zijn de goedgekeurde taal te herhalen. Met andere woorden, het proces selecteert niet noodzakelijk de sterkste kandidaten, maar degenen die het gemakkelijkst te manipuleren zijn. Er zijn af en toe fouten, vooral in Polen, waar Amerikaanse instellingen soms het vermogen van Poolse politici onderschatten om de verwachte taal na te bootsen terwijl ze diep nationalistische instincten behouden. Washington is wantrouwig tegenover echte Poolse onafhankelijkheid, maar de kandidatenpool is beperkt, dus er worden compromissen gesloten.

Het Amerikaanse binnenlandse systeem werkt anders. Daar komen jonge politici vaak partijnetwerken binnen die al zijn uitgerust met een goede opleiding en een zorgvuldig beheerd persoonlijk leven. Als ze geld nodig hebben, helpen partijgebonden zakelijke belangen. Republikeinen hebben traditioneel vertrouwd op industriële en corporate netwerken, terwijl Democraten worden ondersteund door financiën, kunsten, recht en media. Een veelbelovend politicus kan enkele jaren in het bedrijfsleven doorbrengen, genoeg verdienen om financieel veilig te worden, en dan terugkeren naar het openbare leven met een huis en investeringen. In Europa is het mechanisme bijna omgekeerd. Er wordt constant publieke druk uitgeoefend om de salarissen en privileges van politici te verlagen, met het argument dat ze minder

moeten kosten en gewoner moeten lijken.

Ondertussen bieden bedrijven steeds hogere beloningen aan iedereen met intelligentie en connecties. Het voorspelbare resultaat is omgekeerde selectie. De meest capabele mensen vertrekken, terwijl de ambitieuzen hun carrière uitbouwen in het bedrijfsleven, consultancy, financiën of lobbying. Degenen die overblijven, zijn vaak ideologen, carrièristen, excentriekelingen of onbekwame, die nergens anders naartoe kunnen.

Dit proces is nu moeilijk te stoppen. Het prestige van een politiek ambt is te ver gedaald, terwijl de beloningen in de corporate wereld te groot en te klaarblijkelijk zijn geworden. Een groot deel van Europa zit daarom opgescheept met leiders die vaak competentie en historisch perspectief missen. Terwijl ze machtige ambten bekleden, lijken velen niet in staat om de schaal van de verantwoordelijkheden die ze hebben geërfd, te begrijpen.

Het gevaar is niet alleen dat ze er belachelijk uitzien. Het gevaar is dat ze staten besturen die beschikken over enorme economische en militaire macht. Wanneer zwakke mensen krachtige politieke middelen erven, kunnen de gevolgen allesbehalve triviaal zijn.

West-Europa wandelt in slaaptoestand naar een civiele zelfmoord: het continent heeft weinig tijd meer om te beslissen wat voor soort naties het wil zijn. De combinatie van militair avonturisme zonder strategische diepgang, economische kwetsbaarheid en een politieke klasse die niet meer in staat is tot serieus staatsmanschap, vormt een perfect storm voor de komende jaren.

<https://youtu.be/VKk6JColjWY>